

RESULTATEN VAN DRIE VOGELTELLINGEN LANGS DE NEDERLANDSE EN
BELGISCHE NOORDZEEKUST IN HET SEIZOEN 1977/1978

P.L. Meininger & M. Becuwe

INLEIDING

In 1977 werd voor het eerst een telling georganiseerd van de vogels die verbleven langs het strand en in de kuststrook van Schiermonnikoog tot de Franse grens (ca. 454 km.).

De resultaten van deze telling zijn reeds uitvoerig besproken door Meininger (1977) en door Voet & Becuwe (1977). Aangezien deze telling als goed geslaagd kon worden beschouwd, werd besloten om in het winterseizoen 1977/78 nog een drietal tellingen te organiseren in hetzelfde gebied, namelijk in november, januari en maart. De tellingen werden georganiseerd door de Club van Zeetrekwaarnemers (koördinatie P.L. Meininger). In het waddengebied vonden de tellingen mede plaats in het kader van de maandelijkse steltloper-tellingen door de Werkgroep Kustwaadvogels van de Belgische sektie van het I.W.R.B. (koördinatie M. Becuwe). Aangezien door een aantal omstandigheden de tellingen in november 1977 en maart 1978 niet volledig verricht zijn, kan

alleen de telling van januari 1978 geslaagd genoemd worden. Dit artikel pretendeert niet meer dan het op eenvoudige wijze presenteren van de verkregen informatie.

METHODE

Er werd naar gestreefd zoveel mogelijk alle vogels te tellen die op het strand, pieren en dijken zaten of in het vanaf het land waarneembare kustwater aanwezig waren. De zichtbaarheid van de vogels in de kustwateren is sterk afhankelijk van het zicht en de golfslag. Daarom zijn de tellingen wat betreft duikers, futen en eenden niet volledig. De getelde aantallen steltlopers geven een reëel beeld van de werkelijk aanwezige aantallen.

Aan de tellingen van de ca. 454 km. kust werd medewerking verleend door ca. 90 personen, aan wie veel dank verschuldigd is. De tellingen werden grotendeels te voet verricht, in het Deltagebied echter ook wel met behulp van een Landrover.

De tellingen van 12 en 13 november 1977

werd bemoeilijkt door een zware storm uit ZW tot NW met regenbuien. Door de verhoging van de waterstand was er plaatselijk zelfs geen strand meer om te tellen. De veerdiensten naar sommige waddeneilanden waren uit de vaart genomen waardoor het enkele tellers onmogelijk was hun teltrajekt te bereiken. Niet geteld werden de trajekten: Terschelling, Texel (de Cocksdoorp-de Koog), Den Helder-Callantsoog, Bergen-Camperduin, Castricum-IJmuiden en Zandvoort-Scheveningen.

De telling van 13 en 14 januari 1978 verliep zonder problemen en het gehele gebied werd volledig geteld.

De telling van 11 en 12 maart 1978 (in België 17 en 18 maart) werd helaas niet volledig verricht, ondanks het feit dat de weersomstandigheden goed waren. Niet geteld werden de volgende trajekten: Schiermonnikoog, Terschelling, Vlieland, Bergen-Camperduin, Castricum-Egmond, Zandvoort-Katwijk, Scheveningen-Hoek van Holland, Westplaat, werkeilanden Oosterschelde en strand Noord-Beveland. Voor een overzicht van de volledigheid van de tellingen wordt verwezen naar tabel 1.

RESULTATEN

In de tabellen 2, 3 en 4 zijn de totaal in Nederland en België getelde aantallen in respectievelijk november 1977, januari 1978 en maart 1978 vermeld.

In tabel 5 worden de in januari 1977 en in januari 1978 in Nederland en België getelde aantallen ter vergelijking naast elkaar geplaatst. In de Belgische telresultaten zijn de vogels die in de IJzermond en in het Zwin verbleven niet opgenomen. De gegevens van het Wadden- en Deltagebied hebben uiteraard alleen betrekking op de Noordzeekust.

DISKUSSIE

De belangrijkste vogelgroep die op de Nederlandse en Belgische stranden overwintert is die van de steltlopers. Uit tabel 6 blijkt dat de gemiddelde dichtheden per kilometer in de vier deelgebieden betrekkelijk weinig van elkaar verschillen. Voor de meeste soorten steltlopers zijn de aantallen klein en in internationaal verband van weinig betekenis.

Tabel 1: Overzicht van de volledigheid van de tellingen in de verschillende deelgebieden.

Survey of the completeness of the counts in the different areas.

	WADDEN		HOLL. KUST		DELTA		BELGIE		TOTAAL	
	km.	%	km.	%	km.	%	km.	%	km.	%
TOTAAL	125,5		126		125,1		68		444,6	
jan. 1977	125,5	100	126	100	125,1	100	68	100	444,6	100
nov. 1977	75,5	60	55	44	125,1	100	68	100	323,6	73
jan. 1978	125,5	100	126	100	125,1	100	68	100	444,6	100
mrt. 1978	59,5	47	71,5	57	115,1	92	68	100	314,1	71

Tabel 2: Resultaten van de vogeltelling langs de Nederlandse en Belgische Noordzeekust in november 1977.

Results of the bird count along the Dutch and Belgian North Sea coast in November 1977.

	WADDENKUST	HOLLANDSE KUST	DELTA	TOT. NEDERLAND	BELGIE	TOTAAL	
Roodkeelduiker	-	1	-	1	-	1	Gavia stellata
duiker ongedetermineerd	-	2	-	2	-	5	Gavia spec.
Fuut	-	3	34	37	-	37	Podiceps cristatus
Roodhalsfuut	-	-	7	7	-	7	Podiceps griseigena
Dodaars	-	-	3	3	-	3	Podiceps ruficollis
Jan van Gent	-	1	-	1	-	1	Sula bassana
Aalscholver	-	-	8	8	3	11	Phalacrocorax carbo
Kuifaalscholver	-	2	4	6	-	6	Phalacrocorax aristotelis
Blauwe Reiger	-	1	-	1	-	1	Ardea cinerea
Wilde Eend	-	-	35	35	66	101	Anas platyrhynchos
Wintertaling	-	1	90	91	4	95	Anas crecca
Smient	-	-	605	605	48	653	Anas penelope
Pijlstaart	-	-	101	101	-	101	Anas acuta
Brielduiker	-	-	2	2	-	2	Bucephala clangula
Zwarte Zeeëend	-	5	83	88	11	99	Melanitta nigra
Eidereend	53	18	79	150	43	193	Somateria mollissima
Middelste Zaagbek	-	9	23	32	-	32	Mergus serrator
Bergeend	-	-	71	71	-	71	Tadorna tadorna
Rotgans	-	-	1	1	30	31	Branta bernicla
Scholekster	17	152	1340	1509	179	1688	Haematopus ostralegus
Zilverplevier	153	3	85	241	6	247	Pluvialis squatarola
Bontbekplevier	2	-	32	34	9	43	Charadrius hiaticula
Steenloper	24	76	845	945	436	1381	Arenaria interpres
Watersnip	-	-	1	1	-	1	Gallinago gallinago
Wulp	-	2	4	6	-	6	Numenius arquata
Rosse Grutto	4	-	21	25	-	25	Limosa lapponica
Tureluur	-	-	29	29	2	31	Tringa totanus
Kanoetstrandloper	-	-	7	7	-	7	Calidris canutus
Paarse Strandloper	22	51	283	356	164	520	Calidris maritima
Bonte Strandloper	400	2	758	1160	39	1199	Calidris alpina
Drieteenstrandloper	1943	434	1067	3444	580	4024	Calidris alba
Kluut	-	-	10	10	-	10	Recurvirostra avosetta
Rosse Franjepoot	1	1	1	3	-	3	Phalaropus fulicarius
Middelste Jager	-	-	1	1	-	1	Stercorarius pomarinus
Kleine Jager	-	1	1	2	-	2	Stercorarius parasiticus
Grote Mantelmeeuw	66	128	1376	1570	54	1624	Larus marinus
Grote Burgemeester	-	-	-	-	2	2	Larus hyperboreus
Kleine Mantelmeeuw	-	18	740	758	42	800	Larus fuscus
Zilvermeeuw	712	2880	11810	15402	1361	16763	Larus argentatus
Stormmeeuw	159	72	625	856	63	919	Larus canus
Kokmeeuw	1	350	2226	2577	431	3008	Larus ridibundus
Dwergmeeuw	-	95	257	352	-	352	Larus minutus
Drieteenmeeuw	1	126	22	149	1	150	Rissa tridactyla
Zwarte Stern	-	-	1	1	-	1	Chlidonias niger
Grote Stern	-	1	5	6	-	6	Sterna sandvicensis
Visdief/Noordse Stern	-	1	1	2	-	2	Sterna hirundo/paradisaea

Tabel 3: Resultaten van de vogeltelling langs de Nederlandse en Belgische Noordzeekust in januari 1978.

Results of the bird count along the Dutch and Belgian North Sea coast in January 1978.

	WADDENKUST	HOLLANDSE KUST	DELTA	TOT. NEDERLAND	BELGIE	TOTAAL	
Paralduiker	2	-	-	2	-	2	Gavia arctica
Roodkeelduiker	15	-	1	16	-	16	Gavia stellata
duiker ongedetermineerd	7	8	6	21	1	22	Gavia spec.
Fuut	2	7	64	73	-	73	Podiceps cristatus
Roodhalsfuut	6	-	6	12	-	12	Podiceps griseigena
Kuifduiker	-	-	1	1	-	1	Podiceps auritus
Dodaars	-	-	19	19	-	19	Podiceps ruficollis
Aalscholver	-	-	1	1	-	1	Phalacrocorax carbo
Kuifaalscholver	-	2	4	6	-	6	Phalacrocorax aristotelis
Wilde Eend	34	96	703	833	45	878	Anas platyrhynchos
Smient	520	20	1	541	6	547	Anas penelope
Topperend	-	1	-	1	-	1	Aythya marila
Brielduiker	2	2	36	40	-	40	Bucephala clangula
IJseend	-	1	2	3	-	3	Clangula hyemalis
Zwarte Zeeëend	63	165	1045	1273	41	1314	Melanitta nigra
Eidereend	242	348	74	664	105	769	Somateria mollissima
Grote Zaagbek	-	1	-	1	-	1	Mergus merganser
Middelste Zaagbek	21	22	42	85	-	85	Mergus serrator
Bergeend	18	-	59	77	-	77	Tadorna tadorna
Kleine Zwaan	-	10	-	10	-	10	Cugnus bewickii
Meerkoet	-	10	-	10	-	10	Fulica atra
Scholekster	1222	672	1181	3075	482	3559	Haematopus ostralegus
Zilverplevier	4	-	97	101	20	121	Pluvialis squatarola
Bontbekplevier	-	2	48	50	27	77	Charadrius hiaticula
Steenloper	377	1510	705	2592	751	3343	Arenaria interpres
Wulp	17	1	41	59	1	60	Numenius arquata
Rosse Grutto	234	-	53	287	-	287	Limosa lapponica
Tureluur	13	67	49	129	62	191	Tringa totanus
Kanoetstrandloper	-	2	3	5	-	5	Calidris canutus
Paarse Strandloper	60	256	95	411	299	710	Calidris maritima
Bonte Strandloper	24	60	94	178	755	933	Calidris alpina
Drieteenstrandloper	2566	1458	1091	5115	701	5816	Calidris alba
Kluut	-	4	1	5	-	5	Recurvirostra avosetta
Grote Mantelmeeuw	839	908	655	2402	381	2783	Larus marinus
Grote Burgemeester	-	2	1	3	1	4	Larus hyperboreus
Kleine Mantelmeeuw	11	53	8	72	87	159	Larus fuscus
Zilvermeeuw	9170	18934	7054	35158	3045	38203	Larus argentatus
Stormmeeuw	4504	1665	2144	8313	822	9135	Larus canus
Zwartkopmeeuw	-	1	-	1	-	1	Larus melanoccephalus
Kokmeeuw	188	4217	1159	5564	1930	7494	Larus ridibundus
Dwergmeeuw	-	1	2	3	-	3	Larus minutus
Drieteenmeeuw	-	20	1	21	-	21	Rissa tridactyla
Alk	-	1	-	1	-	1	Alca torda
Zeekoet	-	2	-	2	-	2	Uria aalge

Tabel 4: Resultaten van de vogeltelling langs de Nederlandse en Belgische Noordzeekust in maart 1978.

Results of the bird count along the Dutch and Belgian North Sea coast in March 1978.

	WADDENKUST	HOLLANDSE KUST	DELTA	TOT. NEDERLAND	BELGIE	TOTAAL	
IJsduiker	-	2	-	2	-	2	Gavia immer
Roodkeelduiker	-	-	5	5	-	5	Gavia stellata
duiker ongedetermineerd	-	2	-	2	-	2	Gavia spec.
Fuut	-	16	69	85	-	85	Podiceps cristatus
Roodhalsfuut	-	1	4	5	-	5	Podiceps griseigena
Kuifduiker	-	1	-	1	-	1	Podiceps auritus
Dodaars	-	1	6	7	1	8	Podiceps ruficollis
Noordse Stormvogel	-	1	-	1	-	1	Fulmarus glacialis
Aalscholver	-	3	17	20	-	20	Phalacrocorax carbo
Kuifaalscholver	-	1	1	2	-	2	Phalacrocorax aristotelis
Blauwe Reiger	-	1	-	1	-	1	Ardea cinerea
Wilde Eend	-	12	39	51	8	59	Anas platyrhynchos
Wintertaling	-	56	6	62	-	62	Anas crecca
Krakeend	-	-	3	3	-	3	Anas strepera
Smient	2	-	8	10	410	420	Anas penelope
Pijlstaart	-	-	20	20	-	20	Anas acuta
Slobeend	-	-	2	2	-	2	Anas clypeata
Toppereend	-	1	-	1	-	1	Aythya marila
Kuifeend	-	-	172	172	-	172	Aythya fuligula
Tafeleend	-	2	31	33	-	33	Aythya ferina
Brilduiker	3	-	61	64	-	64	Bucephala clangula
Grote Zeeëend	-	-	-	-	2	2	Melanitta fusca
Zwarte Zeeëend	25	281	5487	5793	835	6628	Melanitta nigra
Eidereend	23	187	255	465	59	524	Somateria mollissima
Grote Zaagbek	-	-	5	5	-	5	Mergus merganser
Middelste Zaagbek	2	10	186	198	-	198	Mergus serrator
Bergeend	9	2	226	237	2	239	Tadorna tadorna
Grauwe Gans	-	-	2	2	-	2	Anser anser
Knobbelzwaan	-	-	3	3	-	3	Cygnus olor
Meerkoet	-	15	-	15	7	22	Fulica atra
Scholekster	448	680	533	1661	284	1945	Haematopus ostralegus
Kievit	1	-	-	1	-	1	Vanellus vanellus
Zilverplevier	-	6	4	10	-	10	Pluvialis squatarola
Bontbekplevier	2	16	26	44	3	47	Charadrius hiaticula
Steenloper	1	789	375	1165	719	1884	Arenaria interpres
Wulp	2	9	16	27	1	28	Numenius arquata
Rosse Grutto	-	2	8	10	-	10	Limosa lapponica
Tureluur	2	15	5	22	8	30	Tringa totanus
Kanoetstrandloper	-	3	-	3	1	4	Calidris canutus
Paarse Strandloper	-	149	78	227	310	537	Calidris maritima
Bonte Strandloper	2	6	438	446	21	467	Calidris alpina
Orieteenstrandloper	502	238	446	1168	690	1876	Calidris alba
Kemphaan	-	-	2	2	-	2	Philomachus pugnax
Grote Mantelmeeuw	87	170	141	398	29	427	Larus marinus
Grote Burgemeester	-	-	2	2	2	4	Larus hyperboreus
Kleine Mantelmeeuw	3	64	20	87	5	92	Larus fuscus
Zilvermeeuw	4203	3503	3548	11254	828	12082	Larus argentatus
Stormmeeuw	1526	234	415	2175	360	2535	Larus canus
Kokmeeuw	110	346	4004	4460	1217	5677	Larus ridibundus
Duergmeeuw	-	2	-	2	-	2	Larus minutus
Orieteenmeeuw	-	32	5	37	12	49	Rissa tridactyla
Grote Stern	-	-	1	1	-	1	Sterna sandvicensis
Zeekeet	1	-	-	1	-	1	Uria aalge
Alk	-	-	-	-	1	1	Alca torda

Tabel 5: Resultaten van de vogeltellingen langs de Nederlandse en Belgische Noordzeekust in januari 1977 en januari 1978.

Results of the bird counts along the Dutch and Belgian Northsea coast in January 1977 and January 1978.

	NEDERLANDSE KUST JANUARI 1977	NEDERLANDSE KUST JANUARI 1978	BELGISCHE KUST JANUARI 1977	BELGISCHE KUST JANUARI 1978	TOTAAL JANUARI 1977	TOTAAL JANUARI 1978	
Parelduiker	-	2	-	-	-	2	Gavia arctica
Roodkeelduiker	6	16	-	-	6	16	Gavia stellata
duiker ongedetermineerd	5	21	-	1	5	22	Gavia spec.
Fuut	79	73	2	-	81	73	Podiceps cristatus
Roodhalsfuut	8	12	-	-	8	12	Podiceps griseigena
Kuifduiker	1	1	-	-	1	1	Podiceps auritus
Dodaars	6	19	-	-	6	19	Podiceps ruficollis
Aalscholver	74	1	-	-	74	1	Phalacrocorax carbo
Kuifaalscholver	-	6	-	-	-	6	Phalacrocorax aristotelis
Wilde Eend	641	833	27	45	668	878	Anas platyrhynchos
Wintertaling	18	-	-	-	18	-	Anas crecca
Smient	2145	541	-	6	2145	547	Anas penelope
Pijlstaart	160	-	-	-	160	-	Anas acuta
Slobeend	2	-	-	-	2	-	Anas clypeata
Toppereend	4	1	-	-	4	1	Aythya marila
Kuifeend	4	1	-	-	4	1	Aythya fuligula
Brilduiker	27	40	-	-	27	40	Bucephala clangula
Middelste Zaagbek	57	85	-	-	57	85	Mergus serrator
Bergeend	112	77	2	-	114	77	Tadorna tadorna
Grauwe Gans	13	-	-	-	13	-	Anser anser
Koligans	90	-	-	-	90	-	Anser albifrons
Rotgans	-	-	1	-	1	-	Branta bernicla
Brandgans	110	-	-	-	110	-	Branta leucopsis
Meerkoet	211	10	-	4	211	14	Fulica atra
Scholekster	3126	3075	390	482	3516	3559	Haematopus ostralegus
Zilverplevier	122	101	35	20	157	121	Pluvialis squatarola
Bontbekplevier	1	50	24	27	25	77	Charadrius hiaticula
Strandplevier	-	-	1	-	1	-	Charadrius alexandrinus
Steenloper	1357	2592	657	751	2014	3343	Arenaria interpres
Wulp	27	59	-	1	27	60	Numenius arquata
Rosse Grutto	90	287	1	-	91	287	Limosa lapponica
Tureluur	78	129	32	62	110	191	Tringa totanus
Zwarte ruiters	1	-	-	-	1	-	Tringa erythropus
Kanoetstrandloper	4	5	-	-	4	5	Calidris canutus
Paarse Strandloper	324	411	320	299	644	710	Calidris maritima
Bonte Strandloper	1083	178	703	755	1786	933	Calidris alpina
Orieteenstrandloper	3068	5115	658	701	3726	5816	Calidris alba
Kluut	-	5	-	-	-	5	Recurvirostra avosetta
Grote Mantelmeeuw	3864	2402	2	381	3866	2783	Larus marinus
Grote Burgemeester	-	3	-	-	-	4	Larus hyperboreus
Kleine Mantelmeeuw	348	72	41	87	389	159	Larus fuscus
Zilvermeeuw	25750	35158	636	3045	26386	38203	Larus argentatus
Stormmeeuw	3898	8313	308	822	4206	9135	Larus canus
Kokmeeuw	1	1	-	-	1	1	Larus melanoccephalus
Duergmeeuw	1854	5564	1386	1930	3240	7494	Larus ridibundus
Orieteenmeeuw	-	3	-	-	-	3	Larus minutus
Grote Stern	20	21	-	-	20	21	Rissa tridactyla
Zeekeet	3	-	-	-	3	-	Sterna sandvicensis
Alk	1	2	1	-	2	2	Uria aalge
	-	1	-	-	-	1	Alca torda

Tabel 6: Aantal steltlopers per kilometer in de vier deelgebieden.

Number of waders per kilometer in the different areas.

	nov '77	jan '77	jan '78	mrt '78	gem.
Wadden	33,9	17,4	36,0	16,1	25,8
Hollandse kust	13,1	19,0	32,0	26,8	22,7
Delta	35,8	35,6	27,6	16,8	28,9
België	20,8	41,5	45,6	30,0	34,5
gem.	25,9	26,7	35,3	22,4	-

Tabel 7: Normoverschrijding van steenloper (*Arenaria interpres*) en drieteenstrandloper (*Calidris alba*) in de verschillende deelgebieden. Aantallen van januari 1978.

Number of times exceeding the 1% criterion of Turnstone and Sanderling in the different areas. Numbers counted in January 1978.

	WADDEN	HOLL.KUST	DELTA	BELGIE	TOTAAL	N tot
Steenloper	1,5	6,0	2,8	3,0	13,3	3343
drieteenstrandloper	8,6	4,9	3,6	2,3	19,4	5816
totaal	10,1	10,9	6,4	5,3	32,7	-

De paarse strandloper overwintert vooral op rotskusten in noordelijker gebieden, bijvoorbeeld in Noorwegen en op IJsland met vele tienduizenden exemplaren en op de Britse eilanden met 14.500-23.000 exemplaren (Atkinson et. al., 1978). In Nederland en België wordt deze soort vooral aangetroffen op strekdammen, havenhoofden en zeedijken. Alle in Nederland en België overwinterende paarse strandlopers zijn gekoncentreerd in enkele gebieden, zodat het voorkomen van deze soort alleen in regionaal verband van belang is. Voor de karakteristieke strandsoorten steenloper en drieteenstrandloper ligt de situatie echter anders. Voor deze soorten is het Nederlandse en Belgische Noordzeekustgebied een overwinterings-

gebied van internationale betekenis. Op basis van de norm dat gebieden waar 1% of meer van de in Noordwest-Europa overwinterende aantallen wordt aangetroffen, kan worden gesteld dat deze gebieden van internationale betekenis zijn. De hier gehanteerde norm voor de steenloper is 250 (Saeijs & Baptist, 1978) en voor de drieteenstrandloper 300 (Prater, 1976). In tabel 7 is de normoverschrijding van deze soorten per deelgebied weergegeven. Het aantal van 5816 drieteenstrandlopers in Nederland en België is relatief groot ten opzichte van de gemiddelde winterpopulatie van 10.700 van Groot-Brittannië (Prater & Davies, 1978).

SUMMARY

RESULTS OF THREE BIRD COUNTS ALONG THE DUTCH AND BELGIAN NORTH SEA COAST IN THE SEASON 1977/1978

In November 1977, January 1978 and March 1978 bird counts were carried out in the Dutch and Belgian North Sea coast from Schiermonnikoog to the French border (454 km.). Only in January 1978 the entire area was covered; the counts in November 1977 and March 1978 are not complete (table 1).

The results of the counts are given in the tables 2, 3 and 4. In table 5 the results of the count in January 1978 is compared with the previous count in January 1977.

Based on the exceeding of the 1% criterion the conclusion is drawn that both the Dutch and Belgian coastal area can be considered as wintering areas of international importance for Turnstone (*Arenaria interpres*) and Sanderling (*Calidris alba*).

LITERATUUR

- Atkinson, N.K., M. Davies & A.J. Prater. 1978. The winter distribution of Purple Sandpipers in Britain. *Bird Study* 25: 223-228.
- Meininger, P.L. 1977. Resultaten van een vogeltelling langs de Nederlandse en Belgische Noordzeekust in januari 1977. *Watervogels* 2: 79-84.
- Prater, A.J. 1976. The distribution of coastal waders in Europe and North Africa. In: Smart, K. 1976. *Proceedings international conference on conservation of wetlands and waterfowl*, Heiligenhafen, Federal Republic of Germany, 2-6 December 1974: 255-271. IWRB, Slimbridge.
- Prater, A.J. & M. Davies. 1978. Wintering Sanderlings in Britain. *Bird Study* 25: 33-38.
- Saeijs, H.L.F. & H.J.M. Baptist. 1978. Evaluatie van Westeuropese overwinteringsgebieden van watervogels. Rijkswaterstaat, Deltadienst, afdeling Milieuonderzoek, nota 78-10.
- Voet, H. & M. Becuwe. 1977. Resultaten mid-wintertellingen 1975-1977 van waadvogels aan de Belgische kust en aan de Beneden-Schelde. *Wielewaal* 43: 265-270.

Adres: Grevelingenstraat 127,
4335 XE Middelburg.